

Coșul de consum al populației corespunzător minimului de trai decent și de subzistență

Adina Mihăilescu¹
*Institutul de Cercetare a Calității
Vieții*

Sursa: Revista Inovația Socială vol. 2, nr. 1/2010 (ianuarie-iunie) pp. 29-45

URL stabil: <http://www.inovatiасociala.ro/index.php/jurnal/article/view/...>

Publicată de: Institutul de Cercetare a Calității Vieții

Revista Inovația Socială este o revistă online creată în cadrul proiectului „Inovația Socială - Factor al dezvoltării socio-economice”, proiect coordonat de Prof.dr. Cătălin Zamfir în cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții. Această revistă utilizează politica liberului acces la conținut, pornind de la principiul conform căruia cercetarea deschisă publicului sporește schimbul global de cunoaștere. Inovația socială este o revistă electronică pe care cititorii o pot urmări pe măsură ce este scrisă și pe care o pot scrie ei înșiși. Revista va avea o apariție bianuală, dar fără a avea o dată de apariție, ci un interval în care este scrisă. Astfel, în lunile ianuarie-iunie 2009 va fi scris primul număr. În perioada respectivă, pe platforma online vor fi publicate în timp real contribuțiile și dialogurile generate între cititori și contribuitori.

Prin accesarea articolelor din arhiva Revistei Inovația Socială indicați acceptarea termenilor și condițiilor de utilizare care sunt disponibile la adresa <http://www.inovatiасociala.ro/> care indică, în parte, faptul că puteți utiliza copiile articolelor doar pentru utilizare personală, necomercială. Vă rugăm să contactați redacția pentru alte tipuri de utilizare la adresa **Error! Reference source not found.**

Orice copie a materialelor din Revista Inovația Socială trebuie să conțină aceeași notă de drepturi legale, așa cum apar acestea pe ecran sau tipărite.

¹ adina.mihailescu@yahoo.com

Coșul de consum al populației corespunzător minimului de trai decent și de subzistență

Adina Mihăilescu

Rezumat:

Minimul de trai este un concept de natură economică și socială, cu un grad de complexitate și relativitate ridicat și care stă la baza măsurării sărăciei. Complexitatea sa vine din mulțimea elementelor materiale, culturale, educaționale, de sănătate etc. ce intră în componența sa, iar relativitatea, din interacțiunea și schimbările la care sunt supuse aceste elemente, care ne arată nevoile de consum ale ființei umane și persoanelor aflate în întreținerea ei (familia, gospodăria), precum și interdependența creată între aceste nevoi și cadrul economic și social în care se manifestă.

Cuvinte cheie: metodă, minim de trai, minim de trai decent, minim de subzistență

Abstract:

The minimum living standard is an economic and social concept, with a high complexity and relativity and which measuring poverty. Complexity comes from the multitude of material, cultural, educational, health, etc.. entering in its composition and relativity, from interaction and changes of those elements, that show us the needs of human consumption and its dependents (family, household) and interdependence between these needs and economic and social framework where there is.

Keywords: method, minimum living standard, minimum decent living, minimum of subsistence

Demersul științific al studiului își propune cunoașterea bunăstării versus sărăciei și impactul socio-uman al acestora, gradul de satisfacere a trebuințelor umane în abordările de specialitate ale gânditorilor de altădată, până în zilele noastre. Gândirea socio-economică a avut un pronunțat caracter pragmatic și normativ stabilind reguli și metode de gospodărire cât mai bună, atât la nivelul casnic, cât și la nivelul societății.

I. Scurt istoric

1. Metode analitice pentru calculul minimului de trai

Printre primii inițiatori în elaborarea unei metode de calcul al minimului de trai îl putem menționa pe britanicul *Seebohn Rowntree*² care, în studiul său, prezenta *două niveluri ale minimului de trai*. Primul lua în calcul supraviețuirea fizică "starea în care o familie obține venituri minime necesare ca membrii ei să-și mențină sănătatea și eficiența fizică" și ca atare se concentra pe consumul alimentar, iar al doilea cuprindea mai multe capitole de consum, cu un buget mai larg de cheltuieli. Astfel el a trasat o linie a sărăciei, reprezentată de veniturile necesare săptămânal unei familii pentru a acoperi: mâncarea, hainele, combustibilul, lumina, chiria, cheltuielile de gospodărie și diverse cheltuieli personale.

Peter Townsend a dezvoltat conceptul de minim de trai pornind de la ideea că ființele umane sunt ființe sociale, mai mult decât ființe fizice³, de aceea ele trebuie să atingă un nivel *minim de sănătate și demnitate*. Nevoile apar în funcție de relațiile sociale și rolurile jucate în societate. Astfel conceptul este lărgit punându-se în discuție și aspectele de sănătate a persoanei sau familiei, posibilitatea de acoperire a unor cheltuieli legate de participarea în societate a individului și familiei acestuia.

Constatăm că atât Rowntree, cât și Townsend au pus accentul pe consumul de bază și nu au luat în considerare și aspecte sau aspirații de ordin superior precum cele de natură culturală, educațională, spirituală, care, în țările dezvoltate au devenit componente nelipsite ale existenței umane.

2. Metode sintetice pentru calculul minimului de trai

Pornind de la datele unei cercetări din anul 1955, în S.U.A., cercetătorul *Orshansky* a promovat o altă metodă mai sintetică și anume, metoda structurală. Mai operativă și fără să necesite un volum mare de muncă, o treime din consumul unei familii, sunt considerate cheltuielile pentru alimente, iar în vederea determinării minimului de trai pentru o familie nevoiașă din SUA, se înmulțeau acele cheltuieli alimentare cu cifra trei.

Mergând pe aceeși idee cu Orshansky, un grup de cercetători olandezi este vorba de *Goedhart, Halberstadt, Kapteyn, Van Praag* și alții au aplicat metoda Leyda, care pornește de la aprecierile unui eșantion din populația țării lor, punând în valoare și aspirațiile, dorințele, pretențiile indivizilor de la viață.

II. Metoda normativă de tip analitic

Avantajele, oferite de utilizarea metodei normative în calculul minimului de trai derivă din:

² Studiul "Poverty; A study of Town Life", Macmillan, London, 1901.

³ Townsend, Peter, "Dynamics of Deprivation", Gower, London, 1987.

a) Rigurozitatea și obiectivitatea cuantumurilor stabilite de specialiști: sociologi, economiști, nutriționiști. În acest sens au fost consultate și alte publicații ale INS (Institutul Național de Statistică) s-au purtat discuții cu specialiști din domeniul marketingului, alți specialiști cu preocupări în consumul de bunuri și servicii al populației.

b) Metoda oferă transparență în cunoașterea detaliată a elementelor de ordin material, cultural, educațional și de sănătate. Ea acoperă la nivel minim bunurile și serviciile esențiale necesare individului și familiei sale, acasă și în societate, în perioada concediilor, în timpul deplasării spre serviciu, ca și alte aspecte legate de sănătate, materiale și rechizite școlare pentru copii etc.

Metoda normativă poate fi aplicată pentru a calcula minimul de cheltuieli necesare unei familii în atingerea nivelului de trai decent și tot aceeași metodă ne ajută să înțelegem dacă o familie se plasează la nivelul de supraviețuire (subzistență). Cunoscut în accepțiunea generală ca nivel de viață decent, conceptul este utilizat în mediul științific sub denumirea de *minim de trai decent*. El se definește prin necesarul de resurse, folosit în mod curent de o familie, pentru: alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, locuință, servicii, la care se adaugă capitolul de cheltuieli privind educația și formarea profesională cu menținerea unui anumit statut social și cheltuieli destinate dezvoltării și participării individului și familiei sale în societate. *Minimul de subzistență (supraviețuire)* cuprinde aceleași cheltuieli curente, de educație și formare profesională excluzând pe cele din ultima categorie cheltuielile de dezvoltare și afirmare socială, care la minimul de supraviețuire, nu sunt prevăzute.

1. Metoda normativă aplicată în Institutul de Cercetare a Calității Vieții

Metoda normativă a fost folosită de diferite colective de cercetare coordonate de dr. Cătălin Zamfir⁴ și de dr. Gheorghe Barbu⁵, până în anul 2000; în 2001 și 2005 metoda a fost folosită de dr. Adina Mihailescu⁶, care a continuat demersul de calcul al minimurilor de trai decent și de subzistență prin aceeași metodă.

Metoda de cercetare științifică folosită în anul 2001 și în anul 2005⁷ a fost cea normativă, care stabilește cunțumuri ce nu depind de nivelurile de consum înregistrate la un moment dat, ci se bazează pe norme apreciate în studii de specialitate, sistematice, riguroase care privesc dezvoltarea și manifestarea individului în viața de zi cu zi, în spațiul familial sau în societate.

⁴ Zamfir, Cătălin, coord. "Dimensiuni ale sărăciei", Ed. Expert, București, 1995.

⁵ Barbu, Gh., "Nivelul minim de trai – concept și instrument operațional în realitatea românească", Revista Calitatea Vieții 3-4, Ed. Academiei Române, București, 1992.

⁶ Mihailescu, Adina, "Nivelurile minime de trai în condițiile actuale în mediul urban", Revista Calitatea Vieții 1-2, Ed. Academiei Române, București, 2001 și "Nivelurile minime de trai decent și de subzistență în România în mediul rural", Revista Calitatea Vieții 1-4, Ed. Academiei Române, București, 2002.

⁷ Raportul de cercetare: "Politici sociale și economice cu impact asupra consumului populației", Coordonator: dr. Mariana Stanciu, capitolul "Conceptul minim de trai în zilele noastre"- Fundamentarea bazelor teoretice ale conceptului de minim de trai în condițiile dezvoltării actuale a țării noastre, în vederea utilizării acestuia la proiectarea politicilor economice și sociale și accesul populației din țara noastră la bunurile și serviciile esențiale, 2005.

În anul 2001 a fost reevaluat coșul de consum⁸ al populației pentru nivelul de trai decent și nivelul de subzistență. *Minimul* corespunzător unui *nivel de trai decent* poate fi definit, în cazul unei familii, ca necesarul de resurse pentru *consumul curent* (alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, locuință, servicii), la care se adaugă componenta *educație și formare profesională* ce favorizează afirmarea persoanei și componenta de *statut social* care să permită dezvoltarea și participarea individului și familiei sale în societate. *Minimul de subzistență* se oprește doar la aspectele legate de supraviețuirea unei persoane fiind diferit de minimul decent de trai, tocmai prin elementele de dezvoltare și afirmare socială a unei persoane, care la supraviețuire nu sunt prevăzute.

Întrucât, în cinci ani, în consumul populației României s-au produs modificări în obișnuințele de cumpărare de pe piața bunurilor alimentare și nealimentare, ca și a serviciilor a fost important să surprindem și să operăm aceste tendințe. Schimbările în consum au fost urmărite pe diferite tipuri de familii, tipologii, iar în ceea ce privește evaluarea cheltuielilor pe fiecare membru din gospodărie s-au utilizat scalele de echivalență, pe care le prezentăm în cele ce urmează.

1.1. Tipologii (tipuri de familii)

Tipologiile urmărite în cercetarea consumului, în anul 2005, au fost: din *mediul urban* - cuplul de salariați cu doi copii în întreținere și cuplul de pensionari, iar din *mediul rural* - familia de doi agricultori, activi, cu doi copii în întreținere, ca și familia de doi vârstnici, persoane inactive, posibil foști agricultori, lucrători pe cont propriu al pământului sau foști salariați în structurile de stat, opțiune care s-a considerat a fi interesantă și justificată în analiza tipologiilor din țara noastră, având în vedere numărul mare de persoane vârstnice ce populează satele românești .

1.2. Scale de echivalență

Pentru calculul diferitelor tipologii de familii se pornește de la familia de doi adulți cu doi copii în întreținere.

Cuquanturile de consum pornesc de la necesitățile adultului activ care capătă valoarea 1, 0,9- reprezintă valoarea cheltuielilor pentru al doilea adult din gospodărie, respectiv soția capului de gospodărie, 0,7 – cheltuielile pentru primul copil și 0,5 – cheltuielile pentru cel de-al doilea copil al familiei. Prin urmare familia standard (2adulți + 2 copii) are un total de: $1+0,9+0,7+0,5=3,1$.

La familia de pensionari se acordă 1 capului de gospodărie și 0,9 soției acestuia. Prin urmare familia de pensionari are un total de: $1+0,9=1,9$ (in cazul familiei de pensionari s-a apreciat consumul primului pensionar, bărbat, cap de gospodărie 0,8 din consumul adultului, bărbat, activ, iar pentru a doua persoană vârstnică, pensionară, femeie s-a luat în calcul 0,9 din consumul adultului bărbat, vârstnic, cap de gospodărie.)

⁸ Adina Mihăilescu, "Minimul de trai și costurile sociale concepte operaționale în analiza calității vieții", Ed. A' 92, Iași, 2004.

1. 3. Criterii de selectare a produselor și serviciilor

a) Din punct de vedere al alimentelor selectate s-a avut în vedere un preț minim, dar și o anumită calitate a produselor, ținând seamă de firmele producătoare cu tradiție în fabricarea produselor din carne sau a derivatelor din lapte. Criteriul calitativ s-a avut în vedere și mai departe la produsele din îmbrăcăminte-încălțăminte și alte articole ce țin de locuință.

b) Durata de utilizare a articolelor de îmbrăcăminte: palton, pardesiu, geacă, sacou etc. a fost redusă la jumătate din intervalul prevăzut inițial atât la bărbat, cât și la femeie, (respectiv de la 10 la 5 ani, iar la copii, aceleași articole au ca durată de utilizare 2 ani, de la 5 ani, câți au fost prevăzuți în calculele anterioare anului 2000).

c) În ceea ce privește detergenții, înălbitorii, etc folosiți pentru curățarea rufelor au fost înlocuiți de detergenții actuali care au în compoziție toate aceste substanțe.

d) La produsele electrice și electrocasnice gen radio și fier de călcat, televizor nu a mai fost nevoie să se calculeze consumul la 1/3 din consumul mare energetic, deoarece noile produse electrice și electrocasnice cu consum A și A+ sunt concepute pentru a folosi minimum de energie sau apă, cu aceleași rezultate în privința calității serviciului.

e) În anul 2005 extinderea rețelelor de telecomunicații a făcut posibilă introducerea în calculul cheltuielilor lunare cu întreținerea locuinței (întreținere, lumină, telefon aplicate la tariful social minim) a plății pachetului de bază la televiziunea prin cablu, rețele care deja au acoperire în orașele mari și mici ale țării și care au luat amploare și în zonele rurale.

f) De asemenea, la evaluarea coșului din luna mai 2005 a mai fost luat în calcul un fond de siguranță și economii de 10% din venitul familiei, pentru situații neprevăzute (boală, deces sau alte evenimente și cheltuieli).

În cele ce urmează vom detalia metodologia de calcul pentru mediul urban și rural, pe tipurile de familii menționate anterior și pe capitole de cheltuieli.

Necesarul caloric

Normele de consum stabilite de specialiștii nutriționiști de la Institutul de Igienă și Sănătate Publică din București, pentru o persoană adultă și activă profesional, care lucrează în condiții medii de efort fizic și intelectual, se încadrează între 2.700 și 3.200 de calorii pe zi.

Institutul Național de Statistică prezenta următoarele valori ale consumului caloric, pentru populația României, în trimestrul al III-lea 2009. A se vedea tabelul de mai jos:

Consum de calorii și factori nutritivi pe categorii de gospodării în trim. III 2009 (tab.22, pg57)

-medii zilnice pe o persoană-

	Total gospodării	Salariați	Agricultori	Pensionari
Calorii	2469	2425	2442	2584

Opinia nutriționiștilor americani, care se confruntă cu o mare problemă în societatea lor – obezitatea și persoanele supraponderale – consideră că o femeie adultă care nu depune eforturi fizice deosebite are nevoie de numai 1200-1600 de calorii/zi pentru a-și menține greutatea optimă și pentru a-și păstra sănătatea. La fel stau lucrurile și în cazul bărbaților sedentari, cu un necesar caloric de 1600-2400 de calorii/zi. (Tablete de stil de viață de Hans Deihl și Aileen Ludington (pp.75-76)).

Din considerentele pe care le-am prezentat mai sus, am optat pentru un consum alimentar minim de 2.700 calorii pe zi, acesta reprezentând minimul stabilit de nutriționiștii români în prezent.

Necesarul minim de produse

Carne și derivate din carne. Cantitatea cea mai mare între porc, vită și pui a fost stabilită la carnea de porc, deoarece intră în obișnuințele de consum ale adulților din țara noastră; urmată de carnea de vită considerată sănătoasă de nutriționiști pentru organism, atât la adult cât și la copii, iar ultima, cantitativ vorbind a fost stabilită carnea de pui, deoarece, pe de o parte, ea este o carne accesibilă ca preț, pe piață, iar pe de altă parte constituie carnea cea mai recomandată de nutriționiști pentru copii și bătrâni, în cazul familiilor studiate, cu copii în întreținere și al celor de vîrstnici.

Lapte și derivate din lapte s-au stabilit tot în funcție de preferințe și sănătate pentru organism respectiv, telemea de oaie mai mult pentru adulți, urmată de telemea de vacă mai mult pentru copii, iaurt un derivat absolut necesar copiilor, dar la fel de recomandat și adulților și untul într-o cantitate mai mică, substituit fiind de consumul de margarină, care este din grupa grăsimilor și care intră în obișnuințele de consum ale cumpărătorilor din țara noastră.

Grăsimi a fost ales uleiul de floarea soarelui, 600ml/lună/persoană adultă.

Legume: ceapa, morcovul, usturoiul și pătrunjelul deoarece pot fi folosite la toate felurile de mâncare și pentru țara noastră ele sunt accesibile pe piață în toate anotimpurile, regăsindu-se în culturile tuturor zonelor geografice ale țării, de la câmpie până la zonele mai înalte de deal sau podiș. Următoarea opțiune în necesarul alimentar al familiilor, cartoful consumat în cantități mari la noi în țară și care se regăsește în toate tipurile de culturi, de șes sau deal, podiș, în sud ca și în nord, în vestul ca și în estul țării; de asemenea fasolea o legumă des întâlnită în țara noastră și iarna, ca și vara, uscată sau verde, în funcție de anotimp;

Fructe: merele care se găsesc în toate anotimpurile, fiind în același timp, extrem de hrănitore pentru organismul uman, 4,5kg/lună/persoană adultă.

Zahăr și dulciuri: în cantitate redusă, 2,1kg/lună, cam 70g/zi/persoană adultă.

Cafea: 1 ceașcă/zi.

Produsele incluse în coșurile minime și prețurile acestora

În ceea ce privește prețurile de achiziție a produselor agroalimentare de pe piață au fost folosite în calculul coșului minim de consum, prețurile existente în magazinele de tip hipermarket și supermarket (Cora, Metro, Carrefour), deoarece sunt cele mai mici prețuri de cumpărare de pe piață. Cei mai mulți cumpărători preferă asemenea magazine întrucât acolo găsesc tot ceea ce le este necesar (având în vedere că această rețea de hiper și supermarketuri s-a extins foarte mult și se va mai extinde în continuare). Și de asemenea prețurile de pe piețele mari ale Bucureștiului: Obor și Colentina - cartierul Colentina, Big - cartierul Berceni, N.Grigorescu, Miniș și 1 Decembrie 1918 - cartierul Titan, Piața Moghioroș - cartierul Drumul Taberei, piețe frecventate de cumpărătorii respectivelor cartiere din București și care sunt accesibile publicului larg la prețurile de desfacere a legumelor, fructelor și altor produse agroalimentare.

Autoconsumul

Este cuprins în capitolul de consum alimentar, la calcularea coșului din mediul rural și include :

Lactate: lapte, telemea, iaurt, unt;

Carne de porc, vită și pui, untura și ouă - ce provin de la animalele și păsările crescute în propriile gospodării;

Legume, rădăcinoase: morcovii, ceapa, usturoiul, verdeța, cartoful, fasolea verde și uscată, ca fiind obținute pe parcursul întregului an, de respectivele familii țărănești.

Capitolul îmbrăcăminte, încălțăminte - s-a ținut seamă în primul rând, de sexul persoanei pentru care se face calculul și de anotimp. Acesta a fost și motivul detalierii produselor pentru bărbatul - activ social, bărbatul - inactiv, pensionar, femeia - activă social, femeia - inactivă, pensionară, copilul - școlar băiat, copilul - școlar fată, pentru fiecare caz în parte, ținându-se seamă de cele necesare la capitolul îmbrăcăminte/încălțăminte, în casă și în afara spațiului de locuit.

Locuința este alcătuită din trei camere la familia de salariați, respectiv agricultori cu copii și 1 cameră (garsonieră) pentru familia de vârstă a treia, din mediile urban și din rural. Celelalte cheltuieli legate de locuință, articolele electrice și de uz gospodăresc, articolele sanitare și de igienă, articolele textile pentru uzul casnic, veselă, tacâmuri, articole de menaj, alte produse de uz gospodăresc, apoi cheltuielile legate de serviciile culturale, igiena personală, serviciile de reparare și întreținere a obiectelor de îmbrăcăminte și încălțăminte s-au stabilit în mod corespunzător pentru patru persoane, urban, rural și două persoane în vârstă, urban și rural.

Transportul cuprinde în calcul:

Două abonamente lunare, câte unul pentru fiecare adult, pe o singură linie de transport în comun, în cazul persoanelor active din mediul urban, care se deplasează zilnic spre serviciu,

Pentru copii am considerat că nu este nevoie de abonament deoarece merg la școlile din apropierea locuinței;

Patru călătorii la clasa a II-a cu trenul, pentru familia de persoane active cu copii, din mediile urban și rural, o dată pe an, când se deplasează în concediul de odihnă;

Două călătorii cu reducere, echivalentul unei călătorii întregi, cu trenul, pentru familia de pensionari (vârșnici) din mediile urban și rural, atunci când se deplasează, o dată pe an, în concediul de odihnă și tratament.

Rechizitele școlare și alte articole de papetărie privesc, în special, cerințele școlare ale copiilor, dar și un minim necesar pentru adulți.

Medicamentele

Pentru o evaluare cât mai corectă a cheltuielilor actuale ale populației României, la capitolul medicamente și servicii de sănătate am optat pentru valorile declarate de populație în Ancheta pe gospodăria efectuată anual de Institutul Național de Statistică și care se constituie ca un reper al sănătății populației, în calculul general al minimului de trai.

Fond de siguranță și economie

În calculul *minimului de trai decent*, pentru toate categoriile de familii analizate: adulți activi cu doi copii în întreținere, din urban și rural, cuplul de vârstnici din urban și rural a fost prevăzut un *quantum de 10% din calculul final al coșului de consum*, pentru un *fond de siguranță și economie*, în vederea acoperirii diverselor cheltuieli necesare în situații neprevăzute - nuntă, botez, boală, spitalizare, deces.

Concluzii

În România privațiunile materiale sunt semnalate la nivelul majorității populației, însă și mai accentuat la anumite segmente, dintre care: familiile cu mai mulți copii de salariați și de țărani, familiile de șomeri și unele familii de pensionari. Consecințele sărăcirii, în urma pierderii locului de muncă sau al unui salariu aflat pe poziția minimului oferit în economie, cazuri mai des întâlnite în mediul urban, antrenează și alte efecte negative de ordin social, între care: creșterea ratei mortalității în special a celei infantile, creșterea ratei de divorțialitate, abandonul școlar, creșterea ratei de criminalitate ș.a. Pornind de la aceste probleme sociale și familii defavorizate este necesar ca oamenii de știință să se preocupe de *sărăcia* din societate, de *categoriile de populație marginalizate*, ca și de *veniturile* acestor familii în vederea atingerii unui nivel *minim de sănătate și demnitate*.

Pentru o comparabilitate a datelor privind ceea ce se *consumă în mod curent* de populația României, și care de altfel, sunt declarate de aceasta, prin completarea unor chestionare - vezi datele din tabelul de mai jos furnizate de Institutul Național de Statistică - și ceea ce este *necesar a se consuma* de către populație pe baza unor norme stabilite în mod științific - vezi minimul decent de trai din același tabel, calculat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții - vom prezenta, în cele ce urmează, consumul minim decent pe diferite categorii socio-ocupaționale din mediile urban și rural, iar pentru ilustrare, câteva grafice cu veniturile populației -salarii, pensii, alocații de copii- și gradul de acoperire a minimurilor de viață decentă și de subzistență, cu aceste venituri, în mediul urban și rural.

Compararea minimului decent de viață la diferite tipologii de familii ICCV – INS (%)

Cheltuieli totale de consum	Familie de 2 salariați cu 2 copii în întreținere – ICCV/ Familie cap de gospodărie salariat - INS		Familie de 2 pensionari – ICCV/ Familie cap de gospodărie pensionar- INS		Familie de 2 agricultori cu 2 copii în întreținere-ICCV/ Familie cap de gospodărie agricultor- INS	
	ICCV* MD	INS	ICCV*- MD	INS	ICCV*- MD	INS
-alimente și băuturi (autoconsum în mediul rural)	45,5	44,8	40,7	48,8	68,9 (16,6% reprezintă consumul curent și 52,3% din autoconsu m)	61,7
-îmbrăcăminte, încălțăminte	6,1	7,2	4,3	4,9	11,0	5,7
-locuință, apă, electricitate, gaze și alți combustibili	13,3	12,6	18,0	16,6	13,7	14,3
-mobilier, dotare și întreținerea locuinței	3,1	5,6	3,9	4,9	8,1	3,5
-sănătate	5,8	2,3	8,6	8,0	1,9	1,8
-transport	7,2	7,1	7,9	3,8	4,6	4,6
-poștă și telecomunicații	0,9	6,2	1,4	4,3	3,6	3,1

-educație, recreere și cultură	2,3	8,4	2,0	5,3	3,0	2,7
-diverse produse și servicii * *	5,8	5,8	3,2	3,4	3,4	2,6
					(la care se adaugă 24,1% cheltuieli cu lucrările agricole)	
					Total - 27,5%	
- fond de siguranță și economii	10,0	-	10,0	-	10,0	-
Total valoric (trim.III 2009 medii lunare pe gospodărie)	1964	1807,97	1224	1238,19	1572	1238,19

Sursa: Buletinul Veniturile și consumul populației, trim. III 2009, INS, București, 2010, tabelul 14/p.48.

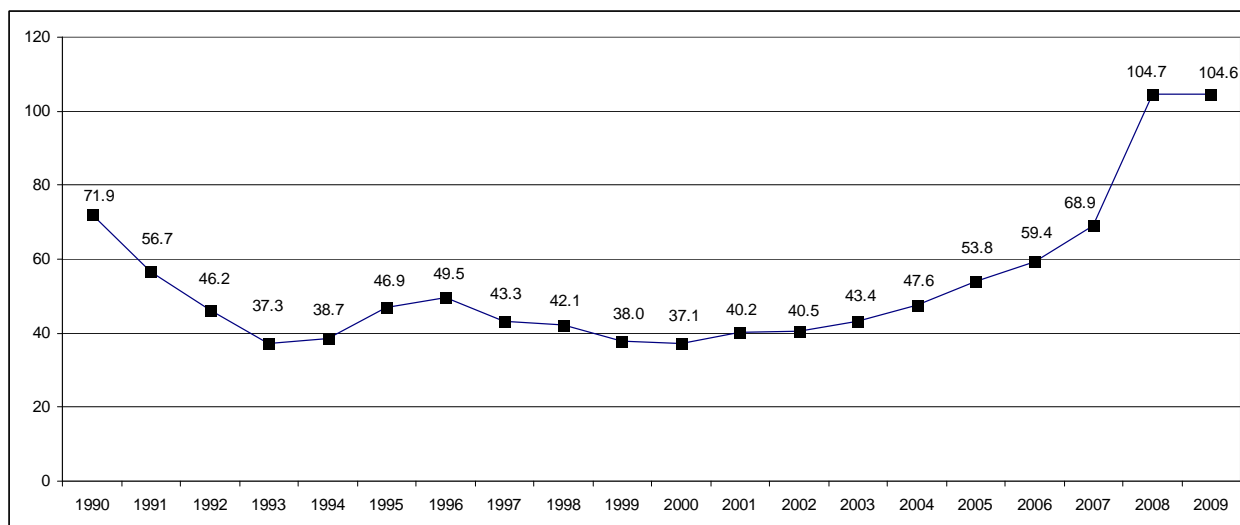
Legendă: MD=minim decent; MS=minim de subsistență; ICCV=Institutul de Cercetare a Calității Vieții; INS=Institutul Național de Statistică.

* Calculul a fost efectuat pentru luna martie 2010.

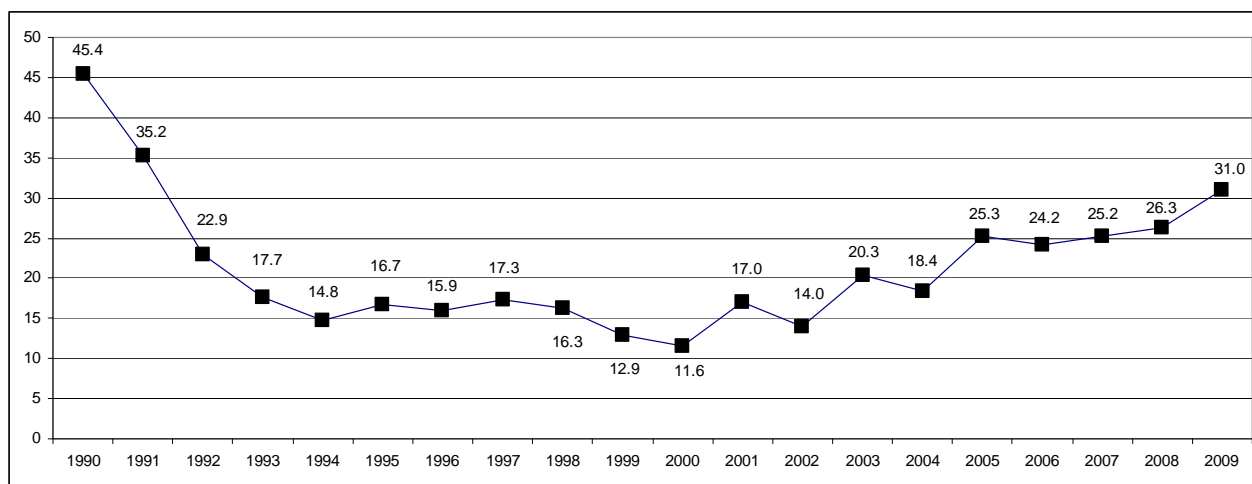
** La diverse produse și servicii au intrat serviciile de igienă personală, de reparare și întreținere a bunurilor, cheltuieli cu lucrările agricole în cazul familiilor din mediul rural (ICCV).

URBAN (salarii și alocații ale copiilor)

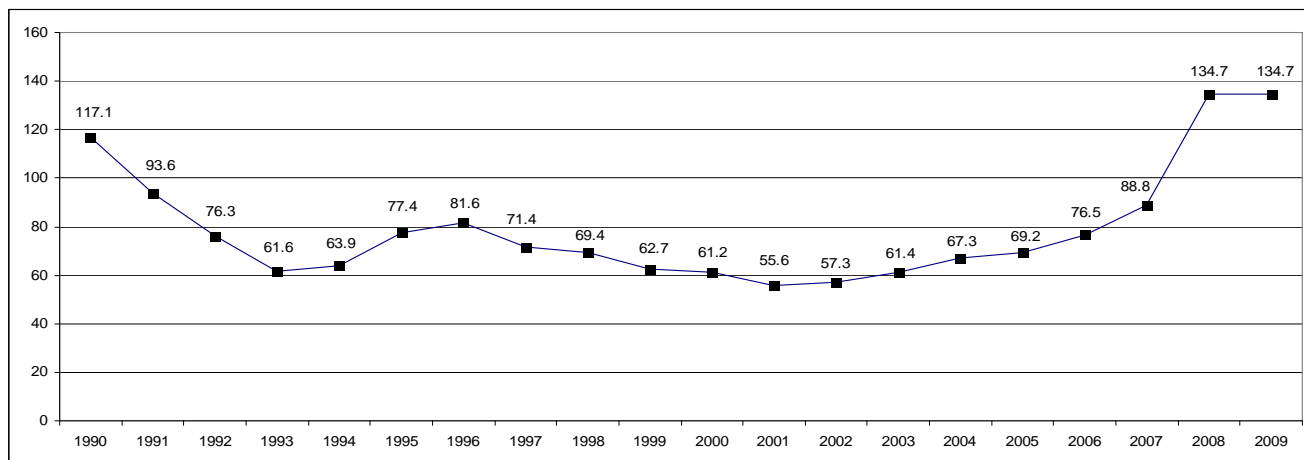
Evoluția raportului dintre un venit salarial mediu net și alocațiile a doi copii la minimumul decent de trai în mediul urban

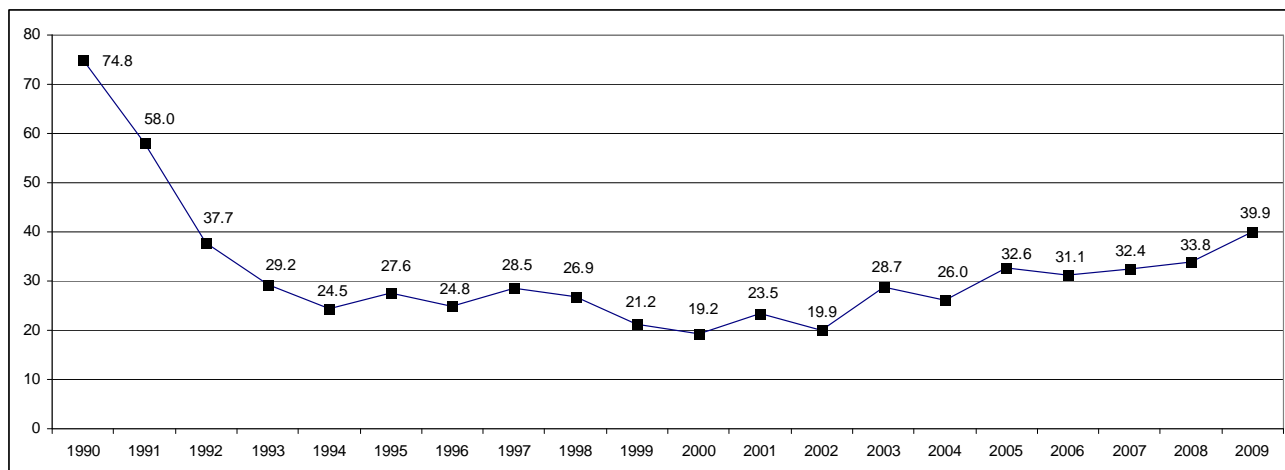
Evoluția raportului dintre un salariu minim și alocațiile a doi copii la minimumul decent de trai în mediul urban

Evoluția raportului dintre un venit salarial mediu net și alocațiile a doi copii la minimum de subzistență în mediul urban

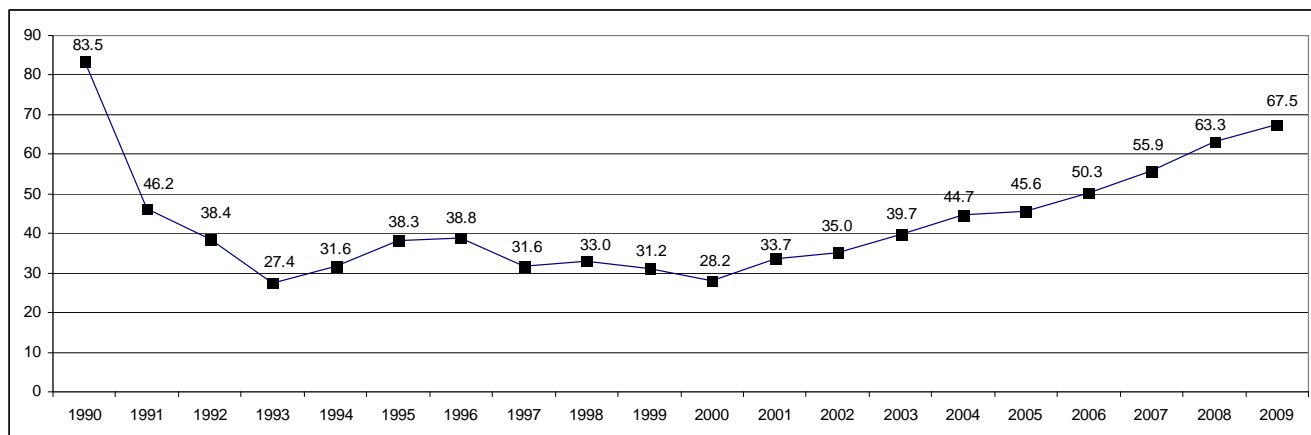

Evoluția raportului dintre un salariu minim și alocațiile a doi copii la minimum de subzistență în mediul urban

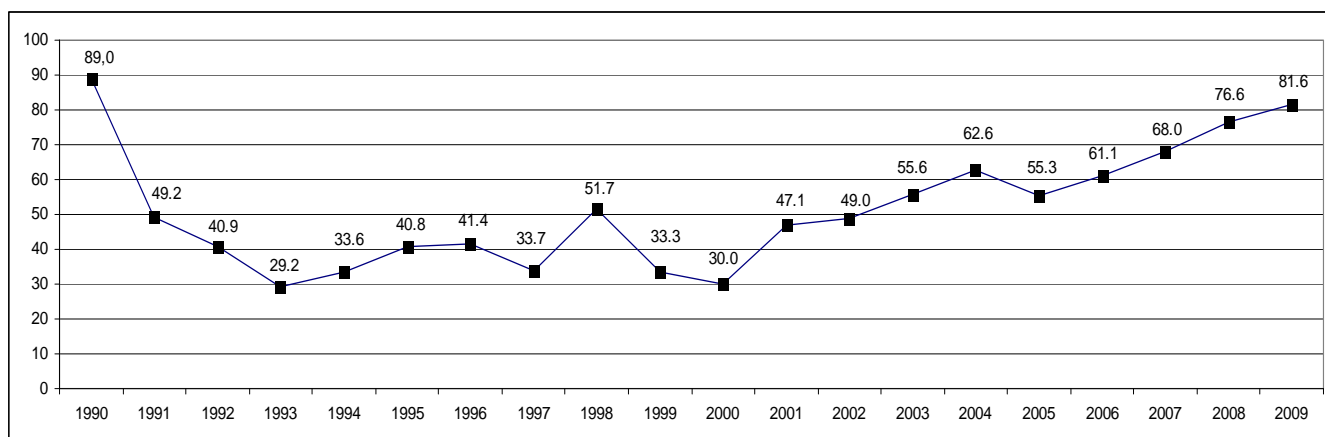

RURAL (salarii și alocații ale copiilor)

Evoluția raportului dintre un venit salarial mediu net din agricultură și alocațiile a doi copii la minimum decent de trai în mediul rural

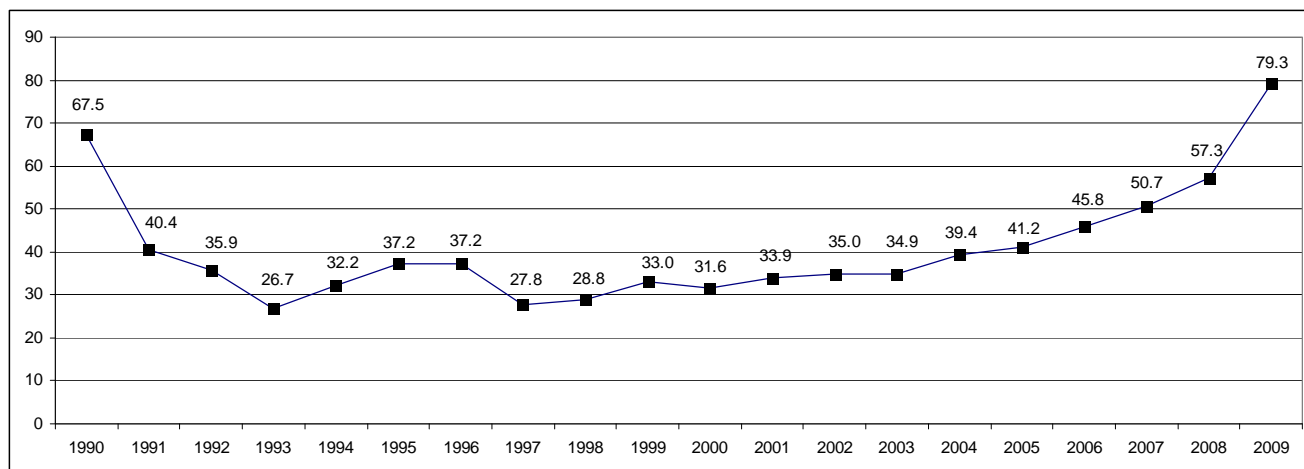

Evoluția raportului dintre un venit salarial mediu net din agricultură și alocațiile a doi copii la minimumul de subzistență rural

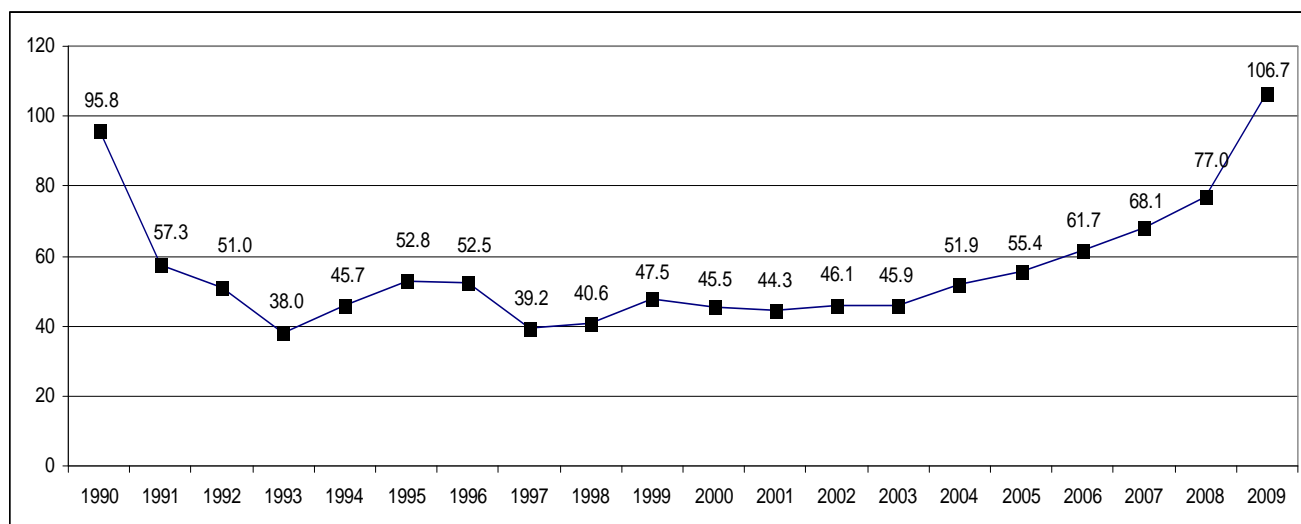

URBAN (pensii)

Evoluția raportului dintre o pensie medie netă de asigurări sociale de stat la minimul decent de trai în mediul urban

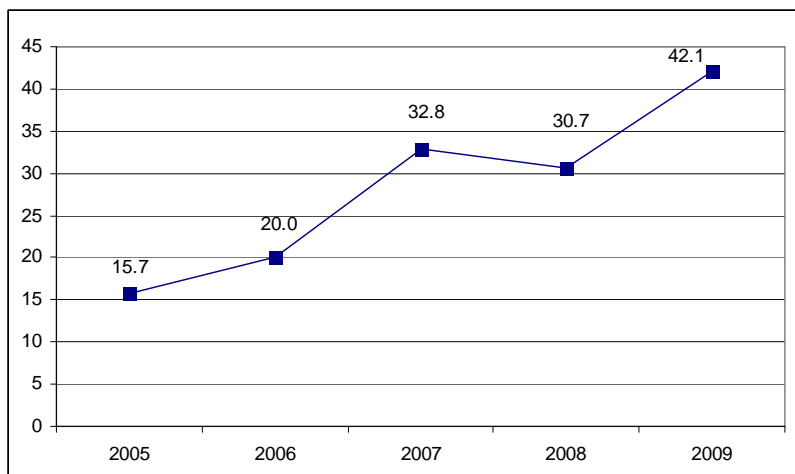

Evoluția raportului dintre o pensie medie netă de asigurări sociale de stat la minimul de subzistență în mediul urban

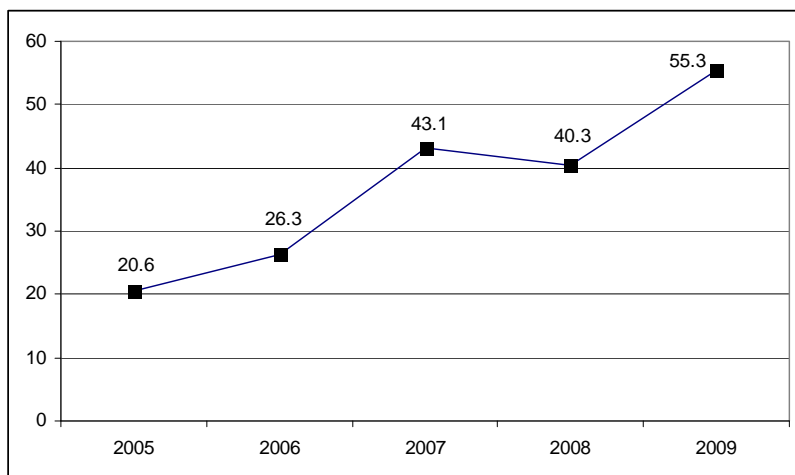

RURAL (pensii)

Evoluția raportului unei pensii nete din agricultură la minimul decent în mediul rural

Evoluția raportului unei pensii nete din agricultură la minimul de subsistență în mediul rural

Bibliografie

1. Barbu, Gh., "Nivelul minim de trai – concept și instrument operațional în realitatea românească", Revista Calitatea Vieții 3-4, Ed. Academiei Române, București, 1992.
 2. Becker, S. Gary – "Comportamentul uman o abordare economică", Ed. All, București, 1994.
 3. Brémond, Janine; Geledan, Alain – "Dicționar economic și social", Ed. Expert, București, 1995.
 4. Deihl, Hans; Ludington, Aileen – "Tablete de stil de viață", Casa de Editură Viață și Sănătate, București, 2005.
 5. Gonțea, Iancu, "Alimentația rațională a omului modern", Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1975.
 6. Mărginean, Ioan; Bălașa, Ana (coord.) – "Calitatea vieții în România", Ed. Expert, București, 2002.
 7. Mihăilescu, Adina, "Nivelurile minime de trai în condițiile actuale în mediul urban", Revista Calitatea Vieții 1-2, Ed. Academiei Române, București, 2001.
 8. Mihăilescu, Adina, "Nivelurile minime de trai decent și de subzistență în România în mediul rural", Revista Calitatea Vieții 1-4, Ed. Academiei Române, București, 2002.
 9. Mihăilescu, Adina, "Minimul de trai și costurile sociale concepte operaționale în analiza calității vieții", Ed. A' 92, Polirom, Iași, 2004.
 10. Mincu, Iulian, "Alimentația rațională a omului sănătos", Ed. Medicală, București, 1975.
 11. Zamfir, Cătălin, coord. "Dimensiuni ale sărăciei", Ed. Expert, București, 1995.
- *** - "Mic dicționar enciclopedic" , Ed. Enciclopedică Română, București, 1972.